

Тутко А. В. - науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ВИЗНАЧЕННЯ СВОЄЧАСНОСТІ ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙ

Відповідно до ст. 48 Закону України «Про запобігання корупції», контроль та перевірка декларацій здійснює Національне агентство з питань запобігання корупції за такими видами: 1) щодо своєчасності подання; 2) щодо правильності та повноти заповнення; 3) логічний та арифметичний контроль.

Встановлення своєчасності подання декларацій здійснюється державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, а також юридичними особами публічного права, які зобов'язані перевіряти факт подання суб'єктами декларування, які в них працюють (працювали), та повідомляти Національне агентство про випадки неподання чи несвоечасного подання таких декларацій у визначеному ним порядку [1].

Відповідно до аналізу ст. 172⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП), час є факультативною ознакою об'єктивної сторони порушення вимог фінансового контролю, але в зазначеному випадку чітко зазначається час. У диспозиції зазначеної статті наявні такі положення: несвоечасне подання декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового

характеру та несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента. Тлумачення своєчасності, відповідно до ст. 49 Закону України «Про запобігання корупції», полягає в тому, що контроль щодо своєчасності подання декларації здійснюється протягом десяти робочих днів з дня, у який таку декларацію слід було подати, тобто після 1 квітня поточного року [2].

Неоднозначне тлумачення строків подання декларації підтверджує судова практика. У постанові апеляційного суду Херсонської області № 33/791/22/2015 роз'яснено строки подання декларації. Так, рішенням комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією від 14 січня 2014 року № 23 «Про роз'яснення порядку подання декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру» встановлено, що суб'єкти декларування, які звільняються з роботи (служби) у січні-березні - подають декларацію за звітний рік та декларацію за поточний рік, а у квітні-грудні - подають декларацію за поточний рік. Отже, у цьому роз'ясненні не йдеться про термін подачі декларацій, оскільки його конкретно визначено ст. 12 вищезазначеного закону [3]. Тому під час подання декларації слід звернути увагу на законодавчо закріплені строки та відповідні категорії службовців, яким відповідають різні терміни подання документа.

Несвоєчасність слід тлумачити таким чином:

- щорічно до 1 квітня поліцейські заповнюють на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларацію за минулий рік або подають її у письмовому вигляді до відділу кадрів;

- поліцейські, які припиняють діяльність, подають декларацію за період, не охоплений раніше поданими деклараціями;

- поліцейські, які припинили діяльність, зобов'язані наступного року після припинення діяльності подавати в установленому порядку декларацію за минулий рік;

- особа, яка претендує на зайняття посади до призначення або обрання на відповідну посаду, подає в установленому порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік. Насправді, відповідно до ч. 3 ст. 49 Закону «Про запобігання корупції» у разі, якщо поліцейський не подав декларацію, Національне агентство з питань запобігання корупції повідомляє його у письмовій формі. З цього моменту суб'єкт декларування зобов'язаний протягом десяти днів подати її. Таким чином, реалізується диспозиція ч. 1 ст. 172⁶ КУпАп, тобто несвоєчасне подання декларації, за яке настає адміністративна відповідальність. Якщо ж протягом десятиденного періоду декларація не надійшла, поліцейського притягують до кримінальної відповідальності за умисне неподання декларації (ст. 366¹ Кримінального кодексу України). До того ж, суб'єкт декларування, виявивши помилки в поданій ним декларації, має право звернутися до Національного агентства з питань запобігання корупції з клопотанням виправити помилки самостійно. Термін виправлення помилок становить семиденний строк. Несвоєчасність

встановлюється на восьмий день після закінчення зазначеного періоду для виправлення помилок (ч. 4 ст. 45 Закону) [127]. Отже, несвоєчасність визнається у таких випадках:

1. Протягом десяти днів після повідомлення Національним агентством з питань запобігання корупції з моменту подання декларації поліцейські повинні протягом цього періоду подати декларацію. Одинадцятий день є індикатором факту несвоєчасності, перевищення терміну якого передбачає настання кримінальної відповідальності.

2. Семиденний термін після подачі декларації - з метою виправлення помилок у декларації. Восьмий день є початком відліку несвоєчасного подання.

3. Несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента та про суттєві зміни у майновому стані визначається строком в десять днів з моменту відкриття рахунку та придбання майна або отримання доходу (ч. 2 ст. 52 Закону України «Про запобігання корупції»).

Так, законодавчою суперечністю є положення щодо десяти- та семиденного терміну подання декларації, після закінчення якого йдеться про кримінальну відповідальність як за умисне неподання декларації. Зокрема, постає запитання: чому в разі закінчення десятиденного терміну, упродовж якого слід було повідомити про відкриття валютного рахунку та про суттєві зміни у майновому стані, законодавець не регламентує кримінальну відповідальність, що надає можливість маніпулювання нормами й уникнення відповідальності суб'єктів декларування?

Проблемним у сфері судової практики є також питання застосування положень норми про порушення поліцейськими вимог фінансового контролю в частині визначення терміну неповідомлення та несвоєчасного повідомлення про відкриття рахунку й зміни в майновому стані. Постає питання: якщо для при несвоєчасному повідомленні строк становить десять днів, після закінчення якого можемо говорити про несвоєчасне повідомлення, то що слід розуміти під неповідомленням як альтернативою диспозиції ч. 2 ст. 172^о КУпАП? Поняття «неповідомлення» охоплює «несвоєчасне повідомлення». Водночас стаття не передбачає розподіл санкцій за вчинення того чи іншого діяння. Тому вважаємо за доцільне виключити з диспозиції ст. 172^о КУпАП поняття «неповідомлення», залишивши в такій редакції «несвоєчасне повідомлення...».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700^А11 // Відомості Верховної Ради України. - 2014. - № 49. - Ст. 2056.
2. Титко А. В. Напрями удосконалення законодавства у сфері адміністративної відповідальності за окремі корупційні діяння / А. В. Титко // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - 2014. - № 2. - С. 59-63.

3. Про роз'яснення порядку подання декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру [Електронний ресурс] : рішення Комітету Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією від 14 січ. 2014 р. № 2. - Режим доступу: <http://crimecor.rada.gov.ua/komzloch/control/>. - Назва з екрана.